

Referat fra 4. Vandrådsmøde, vandopland 1.5 Randers Fjord

Dato: 24. juni 2020 kl. 16:00-19:00.

Sted: Søndermølle Kultur- og Naturcenter, Vinkelvej 40, 8800 Viborg.

Deltagere (14): Niels Toft, Vandløbslauget GST, Hans Østergaard, Bæredygtigt Landbrug; Kim Aarestrup, Danmarks Sportsfisker Forbund; Jan Karnøe, Friluftsrådet; Lars Kielsgaard, Langaa Sportsfiskerforening og Gudenåsamslutningen Lakseprojektet; Ole Bøgh Vinther, Birdlife/DOF; John Eistrøm, Gudenåens Ørredfond (GØF); Stig Jensen, Dansk Naturfredningsforening; Christian G. Jensen, Landboforeningen Kronjylland; Anders Ahrenfeldt, Dansk Skovforening; Frede Lundgaard Madsen, Landboforeningen Midtjylland; Erik Revsbech Jensen; Djursland Landboforening; Lone Frandsen, Nørreålav; Søren Slott, Dansk Kano og Kajak Forbund.

Ikke til stede (5): Repræsentant fra DANVA, Repræsentant fra Silkeborg Fiskeriforening, repræsentant fra Landbrug og Fødevarer, repræsentant fra Uldum Kær Naturlaug, repræsentant fra Dansk Akvakultur.

Kommuneteknikere (4): Klaus Overgaard Kristensen, Favrskov Kommune; Anders Haugstrup, Viborg Kommune; Morten Fischer Jørgensen, Randers Kommune; Hanne Medum Lærke, Skanderborg Kommune.

Sekretariatet (3): Jørgen Jørgensen, Viborg Kommune (mødeleder); Esben Tarpgaard, Limfjordsrådet; Vibeke Dahlgaard, Viborg Kommune (referent).

Dagsorden

1. Velkomst og siden sidst
2. Godkendelse af dagsorden
3. Godkendelse af referat fra 3. Vandrådsmøde 9. juni 2020
4. Drøftelse af orienteringsbrev fra Miljø- og Fødeministeriet til kommuner og vandråd om koncept for vurdering af øvrige indsatser ifm. vandrådsarbejdet
5. Drøftelse af reduceret forslag til indsatser
6. Drøftelse af overordnede udtalelser fra Vandrådet
7. Tidsplan
8. Aftensmad
9. Eventuelt

1. Velkomst og siden sidst

Jørgen bød velkommen til 4. Vandrådsmøde i vandopland 1.5 Randers Fjord og konstaterede, at ingen af de tilstedeværende havde bemærkninger til punktet "Siden sidst".

2. Godkendelse af dagsorden

Der blev fra Vandrådet efterlyst et skriv om lodsejerinddragelse og spurgt til, hvorvidt det kan være med i de overordnede udtalelser, og hvis ikke, om det kan det være med i en mindretalsudtalelse. Spørgsmålet behandles under Punkt 6. Det blev vedtaget at flytte Punkt 6 på dagsordenen (Drøftelse af overordnede udtalelser fra Vandrådet) frem til starten af mødet, idet repræsentanten fra Dansk Skovforening var nødt til at forlade mødet før tid.

3. Referat fra sidste møde

Repræsentanten fra Nørreålav havde inden mødet fremsendt rettelser til referatet. Repræsentanten fra Birdlife/DOF argumenterede for, at rettelserne ikke skulle tilføjes referatet, da emnet ikke havde noget med vandrådsarbejdet at gøre. Repræsentanten fra Danmarks Sportsfisker Forbund mente, at rettelserne jo uanset emnet var udtryk for repræsentantens holdning, og derfor kan fremgå. Jørgen Jørgensen konkluderede, at rettelserne skulle tilføjes referatet.

6. Drøftelse af overordnede udtalelser fra Vandrådet

Vandrådet drøftede udkast til overordnede udtalelser fra Vandrådet som var sendt til Vandrådet ingen mødet. Derudover havde repræsentanterne fra Dansk Skovforening, Danmarks Naturfredningsforening og Nørreålav sendt yderligere materiale.

Forslaget fra Dansk Skovforening var at tilføje følgende tekst til de overordnede udtalelser:

"Vandrådet vil gerne understrege vigtigheden af, at berørte lodsejere orienteres omkring udpegning af vandløb med indsatser, der kan berøre deres arealer og nuværende drift forud for tredje planperiode. Inddragelse af lodsejere og orientering omkring eventuelt kommende tiltag bør ske så tidligt som muligt. Når byrådene skal behandle vandrådets kommentarer til kommunernes prioritering af indsatser i vandløbene, bør der efterfølgende udarbejdes en orientering til berørte lodsejere. Det drejer sig om væsentlige indsatser som fx:

1. Åbning af rørlagte strækninger
2. Fjernelse af fysiske spærringer
3. Genslyngning af vandløb
4. Større projekter med sandfang
5. Projekter som får dyrkningsmæssig indflydelse på tilstødende arealer"

Ift. Punkt 1 i Bilag 3 drøftede Vandrådet følgende:

Repræsentanten fra Nørreålav bemærkede, at hun frygtede at blive taget til indtægt for alt, hvad der er foregået i tidligere planperioder, som nuværende Vandråd selv sagt ikke har styr på. Jørgen Jørgensen klargjorde, at Vandrådet ikke bliver taget til indtægt for prioriteringen, men for at de indsatser, der er lavet i første og anden planperiode, ikke må belaste budgettet for tredje

planperiode. Repræsentanten fra Nørreålav ønskede at klargøre, at Nørreålav ikke vil tages til indtægt for beslutninger i tidligere vandplansperioder.

Repræsentanten fra Bæredygtigt Landbrug spurgte, hvad der bliver af overskydende midler, og om de "sendes tilbage". Esben Tarpgaard præciserede, at de i praksis ikke sendes tilbage, da kommunerne ikke modtager midler på forhånd, men bliver udbetalt efter indsatsen er lavet.

Ift. Punkt 2 i Bilag 3 drøftede Vandrådet følgende:

Repræsentanten fra Danmarks Naturfredningsforening efterlyste bedre overblik og strammere styring i Miljøstyrelsen. Bemærkningen blev bakket op om af repræsentanten fra Landboforeningen Midtjylland.

Ift. Punkt 3 i Bilag 3 drøftede Vandrådet følgende:

Repræsentanten fra Friluftsrådet spurgte til restaurering af ådale. Jørgen Jørgensen svarede, at det vil blive forsøgt uddybet i Punkt 4. Der er mange interesser og intentionen er at prøve at arbejde med tingene i en helhed. Repræsentanten fra Danmarks Sportsfiskerforening foreslog at sætte finansiering på i Punkt 3. Repræsentanten fra Nørreålav henviste til orienteringsbrev til kommuner og vandråd om koncept for vurdering af øvrige indsatser ifm. vandrådsarbejdet 2019-2020.

Ift. Punkt 4 i Bilag 3 drøftede Vandrådet følgende:

Repræsentanten fra Bæredygtigt Landbrug spurgte om CO2 er noget, der ligger uden for vandløb. Jørgen Jørgensen afkræftede dette. Hvis man laver lavbundsprojekt, så er målet at fange CO2. Jørgen Jørgensen bemærkede, at da der er mange interesser i spil, herunder nationale mål og mål for landbrugserhverv, er det vigtigt at gentænke, hvad man gør og hvorhenne i ådale. Repræsentanten fra Danmarks Naturfredningsforening bemærkede, at der er store problemer omkring vandafledning. Vandafledning fra byerne har betydning. Det handler om vandbalancen, og det kunne repræsentanten godt tænke sig at få sat fokus på. Der er mange andre problemer end fysiske indsatser. Jørgen Jørgensen svarede, at det anerkendes, at der er forskellige interesser. Repræsentanten fra Gudenåens Ørredfond (GØF) bemærkede, at det må anerkendes, at vandløb er recipienter. Ting kan ikke behandles som små separate enheder. Repræsentanten fra Danmarks Sportsfiskerforening medgav repræsentanten fra Danmarks Naturfredningsforening, at der er problemer med byerne, især hvor der ikke er separat kloakering. Man kan ikke være uenig i Punkt 4, men der er også mange mindre vandløb, der kunne have gavn af en enkelt indsats. Og det er en skam at give afkald på det.

Repræsentanten fra Landboforeningen Midtjylland bemærkede, at det er en klog og god tilgang at arbejde i helhedstankegang, men at det er muligt, at man, som repræsentanten fra Danmarks Naturfredningsforening bemærkede, kan være mere specifik.

Repræsentanten fra Bæredygtigt Landbrug ville gerne have tilføjet en kritik af, hvor lidt styr der er på tingene. Jørgen Jørgensen svarede, at han mente, man har styr på meget, men at der vil mangle noget, når vi er færdige med tredje planperiode, og at det er åbenlyst, når man arbejder med det, at der er behov for en fjerde planperiode.

Ift. Punkt 5 i Bilag 3 drøftede Vandrådet følgende:

Repræsentanten fra Danmarks Naturfredningsforening henledte opmærksomheden på hus- og industrispildevand. Repræsentanten fra Nørreålv spurgte, hvorfor der fortsat skal laves overløb, når der er separat kloakering. Den problemstilling kunne Jørgen Jørgensen ikke genkende.

Repræsentanten fra Landboforeningen Midtjylland bemærkede, at Punkt 5 var rigtig fint ift. spildevandsudledninger, og hvor er det de kommer fra. Så har vandrådet opfyldt sit mål. De andre forhold er ikke relevant.

Jørgen Jørgensen konkluderede, at sekretariatet vil lave en justering af udkastet på baggrund af diskussionen og tilsendte bemærkninger, som Vandrådet efterfølgende får til godkendelse.

4. Drøftelse af orienteringsbrev fra Miljø- og Fødeministeriet til kommuner og vandråd om koncept for vurdering af øvrige indsatser ifm. vandrådsarbejdet

Esben Tarpgaard præsenterede orienteringsbrevet og bemærkede, at det er en meget tung og omkostningsfyldt opgave at give teknikerne. Der er indsatser, der er svære at score. Vi går ikke ind og scorer små projekter. Ved større projekter kan det måske godt give mening at prøve at gå ind i IT-værktøjet og score efterfølgende, men det er et kompliceret regnestykke. Det bliver noget gætværk, men vi kan godt gøre det, hvis staten gerne vil have det. Der er grænser for, hvad vi kan lave på det her tidspunkt. Jørgen Jørgensen spurgte ud i plenum, hvordan Vandrådet skal inddrages. Repræsentanten fra Landboforeningen Midtjylland svarede, at det er vandrådsmedlemmerne ikke fagligt kompetente nok til at gøre.

Repræsentanten fra Friluftsrådet bemærkede, at det er uklart, hvad der ligger i begrebet naturhistorie. Jørgen Jørgensen svarede, at det er direktivrettet.

Repræsentanten fra Friluftsrådet foreslog, at de forslag, der ikke bliver prioriteret, måske kunne gå på denne liste. Jørgen Jørgensen svarede, at det netop kunne være de større vandløb, hvor vi mangler virkemidler og vil lave helhedsplaner (Gudenå, Nørreå osv.), hvor vi kan prøve at lægge dem ind som supplerende indsatser og prøve at score dem ift. brevet. Sekretariatet vil lave et udkast og sende til Vandrådet. Repræsentanten fra Nørreålv bemærkede, at Vandrådet i så fald skal have et møde midt i august.

5. Drøftelse af reduceret forslag til indsatser

Esben Tarpgaard præsenterede et Excel ark med et reduceret forslag til indsatser. De enkelte teknikere har i det reducerede forslag taget bemærkninger fra Vandrådet i betragtning og forsøgt at give et svar. Reduceringer manglede på dette tidspunkt stadig i IT-værktøjet.

Repræsentanten fra Danmarks Sportsfiskerforening spurgte, hvad "Overføres til andre indsatser" betyder. Esben Tarpgaard forklarede, at det betyder, at indsatsen er pillet ud, men kommer over i supplerende indsatser. Det er forskelligt fra "øvrige indsatser". Puljen med øvrige indsatser er meget divers, så det er svært at vide, hvordan ekstra penge vil blive prioriteret.

Jørgen Jørgensen spurgte, om vandrådsmedlemmerne såvel som teknikerne hver især havde trevlet egne vandløb igennem. Repræsentanterne fra Randers og Favrskov Kommune tilkendegav, at de har kigget på, hvad de kender til, og dem de ikke kender til, har de kigget på efterfølgende. Repræsentanten fra Gudenåens Ørredfond (GØF) har kigget på kortet, og de vandløb, han ikke kendte, har han været ude at kigge på. Repræsentanten fra Nørreålav har forsøgt at ringe til nogle, der ved noget, men de kendte ikke vandløbsnavnene

Søbyvadmølle er med i forslaget til VP3 under forudsætning af fortsat mulighed for vandkraftproduktion.

Repræsentanten fra Bæredygtigt Landbrug spurgte, hvor mange af projekterne, der er nødt til at skulle eksterne konsulenter ind over? Jørgen Jørgensen svarede, at i Viborg Kommune laves det internt, hvis det kan lade sig gøre. Det er svært at kvantificere. Der er nogle af de komplicerede projekter, man er nødt til at have konsulenter på. Der er enhedspriser på, som sikrer, at vi holder os inden for den økonomiske ramme. Esben Tarpgaard supplerede, at det beløb, der bliver sat af, dækker alt. Der kommer ikke ekstra omkostninger til konsulenter.

Repræsentanten fra Nørreålav bemærkede, at hun havde indtryk af, at nogle projekter er meget papirtunge og spurgte, om det er nødvendigt? Jørgen Jørgensen svarede, at det er EU regelsættet, og det må man acceptere.

Repræsentanten fra Bæredygtigt Landbrug spurgte, om kommunen får refunderet det arbejde, de laver, selvom indsatsen ikke gennemføres? Jørgen Jørgensen svarede, at forundersøgelse refunderes uanset hvad. Kan en realisering ikke gennemføres, er det kommunekassen, der betaler. Det er vi meget opmærksomme på.

Jørgen Jørgensen konkluderede, at Vandrådet er i mål med reduktionen af forslag til indsatser.

7. Tidsplan

Sekretariatet vil fremsende materiale til Vandrådet til godkendelse først i august måned, hvorefter Vandrådet og Sekretariatet i fællesskab skal vurdere, om der er behov for at afholde et 5. Vandrådsmøde. Hvis der er behov for at afholde et 5. Vandrådsmøde, vil det blive afholdt tirsdag d. 11. august kl. 16.00-19.00 på Søndermølle.

8. Aftensmad

Ingen bemærkninger.

9. Evt.

Repræsentanten fra Landboforeningen Midtjylland bemærkede, at det er under lavmålet, at Silkeborg Kommune ikke har prioriteret opgaven ift. tilstedeværelse på 3. og 4. Vandrådsmøde.